

DAMMEN

Auke Scholma - adscholma@hotmail.com

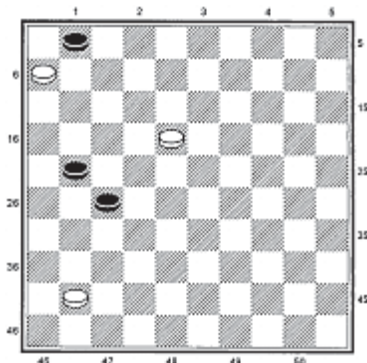

Diagram 1

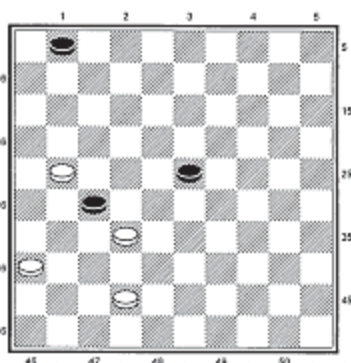

Diagram 2

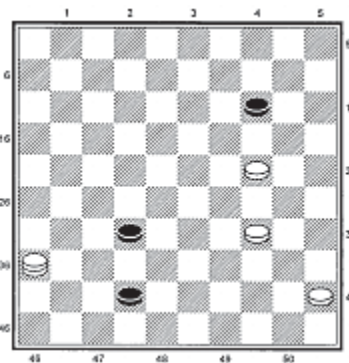

Diagram 3

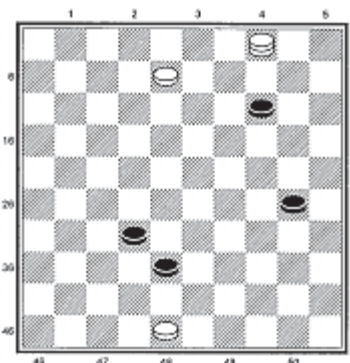

Diagram 4

Verborgen fijnzinnigheid

Het damspel kent vele facetten. Daarom raken we er maar niet op uitgekeken. Een facet dat vooral in de krant weinig aandacht krijgt, is het eindspel. Met spectaculaire combinaties, analyses van recente partijen of sappige verhalen is het makkelijker scoren. Toch hoop ik enkele toeschouwers te kunnen lokken naar de kleine zaal van het theater om enkele eindspelcomposities te bekijken. Ze zijn geplukt uit de rubriek van Gerrit de Bruijn in het tijdschrift *De Problemist*. Laat u even meeslepen door de verborgen fijnzinnigheid die met weinig materiaal wordt opgeroepen.

Diagram 1

Gerrit de Bruijn arrangeerde een eindspel van de blinde componist A.M. Olsen uit 1941 tot dit standje, dat door zijn eenvoud bedriegt. De eerste zet **1.18-12**, om met 12-7 en 6-1 te dreigen (op 1...27-31 eerst even 2.41-36), ligt nog voor de hand. Als zwart echter verdedigt met **1...21-26** en wit vervolgt al te gretig met 2.12-7? 1x12, dan is de winst al

verkeken. Zowel na 3.6-1 26-31! als na 3.41-36 12-17 4.6-1 27-31! 5.36x27 17-22 6.27x18 26-31 maakt zwart remise. Daarom moet wit heel fijntjes beginnen met **2.41-36!!**. Na **2...27-32 3.12-7! 1x12 4.6-1 12-17** is het tegehouden van zwarts voorste schijf een dwaalspoor. Wit moet aanvallen in de rug met **5.1-6! 17-21 6.6-11! 21-27 7.11-16! 26-31** en dan zijn dam offeren voor de slotcombinatie **8.16-21! 27x16 9.36x38** met winst door oppositie.

Nog een stand waarin de oplosser heel makkelijk kan struikelen is de volgende naar een idee van Jan Scheijen.

Diagram 2

Opnieuw is wits eerste zet niet moeilijk, **1.32-28! 23x32**.

Maar hoe verleidelijk is het vervolg 2.21-17?, om na na 2...1-7? te winnen door 3.42-37. In plaats daarvan maakt zwart remise met 2...32-38! 3.42x33 27-32 4.36-31 1-7.

Om dit scenario te omzeilen is **2.21-16!** de juiste zet. Dan werkt de vorige remisevariant niet,

omdat wit na 4...1-7 kan ruilen met 31-27. Gevolg van 2.21-16 is wel, dat de winst na **2...1-7** meer moeite kost: **3.42-37 32x41 4.36x47 27-31 5.47-42! 31-36 6.42-37 7-12 7.16-11 12-18 8.11-7! 18-22 9.37-31! 36x27 10.7-2! 27-32 11.2-11 22-27 12.11-16 W+**.

Een meesterwerkje van de Fries Oege Dijkstra tot besluit.

Diagram 3

Zwart is niet van dam te houden, maar wit heeft een daverende verrassing:

1.24-20! 14x25 2.36-47!

Nu verliest 2...42-48 eenvoudig door 3.47-41 en ook 2...32-38 3.45-40! 42-48 (3...25-30 4.34x25 42-48 5.47x33 48-37 6.33-42 W+) 4.47x29! 48x30 5.40-35! doet zwarts dam in een fuik belanden. Blijft over:

2...32-37 3.47x24! 25-30

Anders 3...37-41 4.24-47! met damvangst.

4.24x35! 37-42 5.35-44! 42-48 6.44-39! en weer sneuvelt zwarts dam.

Arie van der Stoep, die meer bekendheid geniet als componist van slagproblemen en for-

cings, toont zijn veelzijdigheid met af en toe een puntig eindspel.

Diagram 4

In de harde wedstrijdpraktijk komt het al te vaak voor, dat zwart in standjes als deze nog net een sluipteg naar remise heeft. Hier heeft de componist na **1.8-3!** alle poppen aan een touwtje. Na 1...14-19 kan wit op vele manieren winnen, daarom moet zwarts voorste schijf iets proberen. Twee varianten:

1...38-42 2.3x27! 42-47 3.27-36! 47-33 4.48-42! 33x47 4.4-15 met opsluiting. Of: **1...38-43 2.3x34 32-37** (na 2...43-49 3.48-43 of 34-43 49x38 4.4-15! met damvangst) **3.48x39 37-41 4.34-23! 41-47 5.4-15** en ook nu wordt de zwarte dam gevangen.